והוציאו א] למזבח והכניסן מהו הכא ודאי חד מקום הוא או [דילמא] [א]יציאה קרינא ביה תיקו: נכנס לכפר: [ב]תניא רבי אליעזר אומר נאמר כאן [1]לכפר ב] בקודש ונאמר להלן [2]וכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר בקדש מה להלן בשלא כיפר אף כאן בשלא כיפר רבי שמעון אומר נאמר כאן לכפר ונאמר להלן [3]ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא את דמם לכפר מה להלן בשכיפר אף כאן בשכיפר במאי קמיפלגי מ"ס דנין חוץ מחוץ ואין דנין חוץ מבפנים ג] ומ"ס דנין בהמה מבהמה ואין דנין בהמה מאדם: רבי יהודה אומר כו': [א]הא מזיד פסול בשכיפר או בשלא כיפר אמר רבי ירמיה [ג]ממשמע ד] שנאמר ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא את דמם (אל אהל מועד) לכפר בקודש מה ת"ל [4]והשורף מה תלמוד לומר והשורף לגופיה איצטריך אלא מה ת"ל חטאת חטאת ה] לפי שלא למדנו אלא לפר ושעיר של יום הכפורים שנשרפין ו] אבית הדשן מטמאין בגדים שאר נשרפין מנין ת"ל חטאת דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר אינו צריך הרי הוא אומר ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת שאין תלמוד לומר לכפר מה תלמוד לומר לכפר [ב]לימד על כל המתכפרים שהשורפן מטמא בגדים ורבי יהודה לכפר לא משמע ליה מאי טעמא לאו משום דמיבעיא ליה לגזירה שוה:

הדרן עלך כל הזבחים שנתערבו

המזבח [ד]מקדש [את] הראוי לו [ה]רבי יהושע אומר [ג]כל הראוי לאישים אם עלה לא ירד שנאמר [5]היא העולה על מוקדה מה עולה שהיא ראויה לאישים אם עלתה לא תרד אף כל שהוא ראוי לאישים אם עלה לא ירד [ו]רבן גמליאל אומר כל הראוי למזבח אם עלה לא ירד שנאמר היא העולה על מוקדה על המזבח מה עולה שהיא ראויה למזבח אם עלתה לא תרד אף כל דבר שהוא ראוי למזבח אם עלתה לא תרד [ז]אין בין דברי רבן גמליאל לדברי רבי יהושע אלא הדם והנסכים שרבן גמליאל אומר לא ירדו ורבי יהושע אומר ירדו רבי שמעון אומר הזבח כשר ונסכים ז] פסולין הנסכים ח] כשירים והזבח פסול אפי' ט] זה וזה פסולין [ד]הזבח לא ירד והנסכים ירדו:

והוציאו למזבח. להזות שבע על טיהרו ומתן ד' על קרנותיו כדכתיב [ויקרא טז] ויצא אל המזבח אשר לפני ה' וכפר עליו ותנן זה מזבח הזהב בפרק הוציאו לו (יומא דף נח:) ואמרינן התם דלהכי כתיב ויצא עד דנפיק מכוליה מזבח שלא יעמוד בין המזבח ולפרכת בשעת מתנות המזבח אלא בין המזבח לפתח י] לצד המזרח: יא] **הכא חד מקום הוא.** שאין הפסק (מזבח) יב] בינתים ולא הויא הכנסה יג] שלא במקומה: **או דילמא.** רחמנא שויה שני מקומות דכתיב ביה יציאה: ה"ג בת"כ **רבי אליעזר אומר נאמר כאן לכפר בקדש ונאמר להלן לכפר בקדש מה להלן בשלא כיפר אף כאן בשלא כיפר רבי שמעון אומר נאמר כאן לכפר בקדש ונאמר להלן לכפר בקדש מה להלן בשכיפר אף כאן בשכיפר.** ר' אליעזר יליף לכפר דאשר יובא מדמה לכפר מוכל אדם לא יהיה באהל מועד בבואו לכפר ומזהיר שפורשין מן ההיכל בשעת הקטרה מה להלן בבואו לכפר משמע מתחילת ביאת המכפר הוזהרו חביריו לפרוש הילכך כתיב יד] לכפר ועדיין לא כיפר משמע [ח] אף טו] אשר יובא מדמה לכפר מתחילת הבאתה ע"מ לכפר משמע שנפסל הילכך אע"פ שלא כיפר: טז] **ונאמר להלן לכפר בקדש.** דר' שמעון ואת יז] פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא וגו' מה להלן בשכיפר הכתוב מדבר דהא שריפה בתר כפרה היא אף כאן בשכיפר: **רבי אליעזר סבר דנין חוץ מחוץ.** דם חטאת החיצונה שהכתוב מלמדך שתעמוד בחוץ ולא יכניסוהו לפנים מאדם זה שהכתוב מזהירו שיעמוד בחוץ: **ואין דנין חוץ מבפנים.** מפר יוה"כ שהבאתה יח] כמצותה לפנים: **דנין בהמה מבהמה.** חטאת חיצונה מחטאת פנימית: ה"ג **[הכניס שוגג כשר] הא מזיד פסול בשכיפר או בשלא כיפר.** בשכיפר וכרבי שמעון סבירא ליה או אפי' בשלא כיפר וכרבי אליעזר: ה"ג בתורת כהנים **ואת פר החטאת וגו' והשורף אותם וגו' מה ת"ל.** דמשמע דמיבעי ליה מה ת"ל והשורף היינו יט] דקפריך מה ת"ל הא לגופיה איצטריך ללמדך שהשורפן מטמא בגדים: **אלא מה תלמוד לומר.** אחטאת כ] חטאת תרי זימני מהדר: **ונשרפין אבית הדשן.** כדי נסבה דהא עיקר על שפך הדשן ישרף [ט] בפר העלם דבר כתיב אלא משום דמטמא בגדים נקט לה דלא כתיב בהו: **אינו צריך.** ללמד כא] מחטאת חטאת דממשמעותא דקרא נפקא דתלי טעמא דטומאת בגדים משום דהובא את דמה לכפר למדנו שכל הפנימים השורפם מטמא בגדים שלא היה לו לכתוב ואשר כב] הובא וגו' אלא ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת וגו': **מאי טעמא.** לא נפקא ליה לר' יהודה מלכפר: **לאו משום דמפיק ליה.** להאי לכפר לג"ש דרבי שמעון ללמד על דמים החיצונים שנכנס דמם לפנים שאין פסול אלא א"כ כיפר כרבי שמעון ולאו משום דתלי טעמא דשריפה בהובא את דמן כג] הילכך איצטריך חטאת חטאת לרבות שאר הפנימיות:

הדרן עלך כל הזבחים

המזבח מקדש. אפילו דבר פסול שעלה למזבח קדשו המזבח ליעשות לחמו ואין מורידין אותו: **את הראוי לו.** משהובררו לחלקו. ובגמרא [ע"ב] מפרש למעוטי קמצים שלא קדשו בכלי לאחר קמילה שלא הוברר לחלק גבוה דאע"ג דקידשה המנחה כולה בכלי אין זה חלק גבוה ברור שאין המנחה קריבה כולה ובקמילה בלא מתן כלי אין זה מבורר למזבח: **רבי יהושע אומר כו'.** הני תנאי פליגי בפירושא דאת הראוי לו דסתמא דמתניתין רבי כד] סתם מתניתין את הראוי לו למעוטי שאין ראוי לו והדר מפרש ומאי ניהו ראוי לו לרבי יהושע ראוי לאישים שנפסל ולא דם פסול ונסכים פסולין שאינן לאישים ולר"ג כל הראוי למזבח שנפסל אפילו דם ונסכים ואין לך למעט אלא מה שלא נברר לחלק מזבח מעולם ומאי ניהו קמצים שלא קידשו מעולם כה] בכלי: **לאישים.** לאש: **היא העולה על מוקדה.** דבר שהוא למוקד ועולה כו] היא בהוייתן יהא ולא ירד. היא משמע בהוייתו תהא משעלתה על מוקדה: **אף כל שראוי לאישים.** לאפוקי דם ונסכים (פסולים) כדמפרש בסיפא אין בין דברי ר"ג לדברי רבי יהושע אלא הדם והנסכים: רבי שמעון סבירא ליה בנסכים של זבח כרבי יהושע (ובדם) ובנסכים הבאין בפני עצמן כרבן גמליאל ולאו ממוקדה יליף אלא טעמא אחרינא אית ליה כדמפרש בגמרא [פד.]: **אם הזבח כשר והנסכים פסולין.** כגון שיצאו או נטמאו: **או הזבח נפסל והנסכים כשרין.** הואיל והם באים בגללו נפסלו עמו ובטלה תורת הקרבה מהן: **הזבח לא ירד.** דמזבח קדשו: והנסכים

נשרפין אבית הדשן. פירש בקונטרס כדי נסבה דעיקר על שפך הדשן ישרף בפר העלם דבר כתיב [י] ולא דק דלא בפר העלם כתיב אלא בפר כהן משוח מ"מ הדין עמו דכדי נסבה ויש לפרש דהכי קאמר מאותן הנשרפין אבית הדשן לא מצינו שמטמא בגדים אלא אלו בלבד מניין לרבות פר כהן משוח כו' [י] ול"ע אי מהך דרשא נמי נפקא לן שריפת בית הדשן בפר [יום] הכפורים:

הדרן עלך כל הזבחים

המזבח מקדש כו'. רבי יהושע ורבן גמליאל אתו לפרושי הך רישא וכי האי גוונא בחזקת הבתים (ב"ב כח.) דרבי ישמעאל ורבי עקיבא קמפרשי בסיפא חזקה דרישא [ל] כז]: **היא העולה.** פירש בקונטרס היא משמע בהוייתה תהא משעלתה על מוקדה וקשה דבגמרא משמע דהיא מיעוטא הוא ולא ריבויא אלא תנא אזאת תורת העולה סמיך:

מסורת הש"ס

א) ת"כ צ"ו פ"ח ה"ד, ב) עי' לעיל לו., ג) ת"כ אחרי פרש' ה ה"ד ע"ש, ד) סנהדרין לד., ה) ת"כ צו פ"א ה"ד, ו) שם ה"ה, ז) שם ה"ו, ח) יומא מד., ט) ויקרא ד יב, י) וע"ל מז: בתו' ד"ה אלו וברש"י שם ויפה מדייק רש"י הכא, ל"ק ע"ש., כ) [ועי' לעיל מז: תו' ד"ה אלו], ל) [ועי' תו' עירובין מח. ד"ה ר' יהודה פסחים פג. ד"ה ר"ש ודף קטז: ד"ה וחותם מו"ק כד. ד"ה ערלת].

שינויי נוסחאות

א] והוציאן (כתה"י): ב] גי' כתה"י וע' רש"י לכפר ונאמר להלן לכפר וכל אדם וכו' בבואו לכפר מה להלן וכו' רש"א נאמר כאן לכפר בקדש ונאמר להלן לכפר בקדש מה להלן וכו': ג] נ"ל מפנים. וכנ"ל ברש"י (כתה"י): ד] נ"ל תניא ממשמע (*ש"מ): ה] גי' כתה"י חטאת שיכול אין לי אלא מטמאין בגדים ונשרפין אבית הדשן אלא אלו בלבד מניין לרבות פר כהן משיח ופר העלם דבר של ציבור ושעירי ע"ז ת"ל חטאת וכו'. וכ"ה בספרא פ' אחרי (דק"ס): ו] נ"ל שהשורפו מטמא בגדים ונשרפין אבית הדשן שאר וכו' (ש"מ וכ"נ מרש"י): ז] והנסכים (*ש"מ) ועי' רש"י: ח] או הנסכים (כי"מ): ט] ואפי' (כי"מ ופרי"ד): י] ולפתח (*ש"מ): יא] בש"מ נוסף ציבור והכניסן. כלומר הכניס בין מזבח לפרוכת מהו: יב] נ"ל מחיצה (כתה"י וש"מ). ובצ"ק גורס שאין אלא הפסק מזבח כו': יג] הכנסה שניה שלא במקומה (כתה"י וש"מ): יד] תיבת כתיב נמחק (כתה"י וש"מ) לכפר דעדיין (כי"פ): טו] אף כאן אשר (*ש"מ): טז] גי' צ"ק ור"ש יליף נאמר כאן לכפר בקדש ונאמר להלן ואת פר החטאת וכו' (צ"ק). ובכתה"י כלפנינו: יז] נ"ל מואת (כתה"י): יח] שהבאתו כמצותו (כי"פ וש"מ): יט] והיינו (כתה"י): כ] נ"ל חטאת חטאת (ש"מ וכי"י) אתרי זימני מהדר (באה"מ). וכי"פ כלפנינו: כא] בכתה"י וד"ו ללמדך מגזירה שוה ותיבות מחטאת חטאת ליתא שם והוא מגה"ז ועיי"ש שכתב דלפמ"ש התוס' לקמן קה ע"ב בסוף העמ' דילפותא דחטאת חטאת הו"ל ג"ש, א"כ א"ל להגיה: כב] נ"ל אשר (באה"מ): כג] דמם (*ש"מ): כד] דרבי סתם במתניתין (ש"מ): כה] תיבת מעולם נמחק (ש"מ): כו] ועולה היא בהוייתה ולא תרד. היא משמע בהוייתה תהא כו' כנ"ל (ב"ש): כז] בכ"ש נוסף ובפ' כהן גדול (סנהדרין כא ע"א) גבי לא ירבה לו נשים:

עין משפט נר מצוה

פ א מיי' פרק ג מהל' פסה"מ הלכה יד:
פא ב מיי' פרק ה מהל' פרה הלכה ד:
א ג מיי' פרק ג מהל' פסה"מ הלכה ג:
ב ד מיי' שם הלכה יד:

תורה אור השלם

1. וְכָל חַטָּאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ אֶל אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף: ויקרא ו, כג
2. וְכָל אָדָם לֹא יִהְיֶה בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד צֵאתוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל: ויקרא טז, יז
3. וְאֵת פַּר הַחַטָּאת וְאֵת שְׂעִיר הַחַטָּאת אֲשֶׁר הוּבָא אֶת דָּמָם לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ יוֹצִיא אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרְפוּ בָאֵשׁ אֶת עֹרֹתָם וְאֶת בְּשָׂרָם וְאֶת פִּרְשָׁם: ויקרא טז, כז
4. וְהַשֹּׂרֵף אֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמָּיִם וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה: ויקרא טז, כח
5. צַו אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ: ויקרא ו, ב

מוסף רש"י

בשכיפר. בשנתן ממנו על גבי המזבח הפנימי הוא דקפסיל רבי יהודה ולא מיפסל בהכנסה (לעיל לו.) **מתני'. המזבח מקדש.** פסולין שאם עלו לא ירדו, **את הראוי לו.** ובלבד שיהא דבר שנראה כבר למזבח, ובגמ' מפרש למעוטי קמצים שלא קדשו בכלי, אבל פיגול ונשפך דמו ונשחט במחשבת פסול, אם עלו לא ירדו, והתם מפרש טעמא שהיה פסולן בקדש, כלומר שנפסלו בעזרה: **כל הראוי לאישים.** להקטרה על האש: **העולה על מוקדה.** ממוקדה דייק דהיינו אשים, דאמר קרא כל הלילה תהא שם, דכיון דעלתה לא תרד, ומשום כשירה לא איצטריך, כל הראוי לאישים גרסינן, ולא גרסינן כל העולה לאשים, וטעמא דרבן גמליאל מעל המזבח (סנהדרין לד.):

שיטה מקובצת

בשכיפר או בשלא כיפר. עי' לעיל דף לו א': תוד"ה **היא העולה כו'** דהיא מיעוטא הוא ולא ריבויא. וגם בכמה מקומות הוי היא מיעוט. לכך נראה דאזאת תורת העולה סמיך תורה אחת לכל העולין, והא דמייתי היא משום דרוצה להוכיח כל הראוי לאישים, אבל אם עלתה לא תרד נפקא ליה מזאת תורת העולה. ותדע דהא ר"ג מוסיף עליו על המזבח להוכיח דר"ל ראוי למזבח, משמע דכל חד מינייהו לא נחית אלא להוכיח דבריו לר"י ראוי לאישים ולר"ג ראוי למזבח, אבל אם עלה לא תרד סמכינן אזאת תורת כדפי' (מהר"פ):